

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 04 0 K 008731 18 Kž
Sarajevo, 23.04.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Slavka Marića kao predsjednika vijeća, Emira Neradina i Dragana Čorlije kao članova vijeća, uz učešće Živane Roić kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog I.K., zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbi braniteljica optuženog, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008731 17 K od 24.04.2018. godine, nakon održane sjednice vijeća dana 23.04.2019. godine, kojoj su prisustvovali tužitelj Federalnog tužiteljstva Munib Halilović, optuženi I.K. i njegove braniteljice J.R. i S.H.Ć., advokati iz Sarajeva, donio je:

R J E Š E N J E

Žalba braniteljica optuženog I.K. se djelimično uvažava, pa se presuda Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008731 17 K od 24.04.2018. godine ukida i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj 04 0 K 008731 17 K od 24.04.2018. godine optuženi I.K. je oglašen krivim zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, koji je zakonom preuzet kao republički zakon (KZ SFRJ) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Istom presudom je, na osnovu člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) oštećena N.Ž., upućena da imovinsko-pravni zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.

Protiv navedene presude su blagovremeno žalbu izjavile braniteljice optuženog I.K., advokati J.R. i S.H.Ć. iz Sarajeva, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede Krivičnog zakona, sa prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži i prvostepenu presudu preinači na način da optuženog oslobodi od optužbe, ili da žalbu uvaži, prvostepenu presudu ukine i odredi održavanje

pretresa pred drugostepenim sudom jer postoje opravdani razlozi da se predmet ne vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, ili alternativno da predmet vrati prvostepenom sudu na suđenje pred izmjenjenim vijećem.

Odgovor na žalbu je dostavio tužitelj Kantonalnog tužiteljstva Zeničko-dobojskog kantona, u kojem je, iz razloga koje navodi u odgovoru, predložio da ovaj sud žalbu braniteljica optuženog odbije kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu.

Tužitelj Federalnog tužiteljstva je u svom podnesku broj T04 0 KTRZZ 0008936 18 od 17.08.2018. godine, iz razloga koje je naveo u podnesku, predložio da se žalba braniteljica optuženog uvaži, prvostepena presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Na sjednici vijeća, koja je održana shodno odredbi člana 319. ZKP FBiH, braniteljice optuženog su prilikom izlaganja ostale kod navoda i prijedloga iz žalbe, dok se optuženi I.K. pridružio njihovom izlaganju. Tužitelj federalnog tužiteljstva je ostao kod navoda i prijedloga iz njegovog ranije citiranog dopisa.

Ovaj sud je pobijanu presudu ispitao u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka braniteljice optuženog u žalbi navode da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženog pogrešnom primjenom standarda ocjene dokaza, odnosno propustom da u konkretnom slučaju dokaze odbrane cijeni jednako kao i dokaze optužbe, na način kako to predviđa odredba člana 15. ZKP FBiH, te istovremenim propustom da dokaze odbrane cijeni pojedinačno i u međusobnoj vezi sa ostalim dokazima, kako to propisuje odredba člana 296. stav 2. ZKP FBiH. S tim u vezi, žalbom se ukazuje da je prvostepeni sud, za razliku od dokaza optužbe, koje je cijenio po principu slobodne ocjene dokaza, dokaze odbrane samo „doveo u vezu“ sa dokazima optužbe, bez da ih je pri tome stvarno cijenio, pri čemu se žalba poziva na propuste prvostepenog suda da cijeni pojedine tvrdnje svjedoka odbrane na koje ukazuje, i to svjedoka B.H. (da je Ratno predsjedništvo O. dalo u nadležnost TO O., a ne SJB O. da ispita okolnosti pogibije dvojice pripadnika TO za koji slučaj se vezivao oštećeni M.Ž.) i svjedoka H.K. (da je prije i poslije nestanka oštećenog sa optuženim išao u CSB T. i predavao dokumentaciju), zatim propuste da pri ocjeni iskaza svjedoka optužbe N.Ž. i Z.D. cijeni i njihove tvrdnje koje su bile u korist optuženog (da je svjedok N.Ž. čula da su oštećenog odveli pripadnici vojske, te da je i Vojna policija bila smješтана u zgradi SJB O.), kao i propust prvostepenog suda da cijeni materijalne dokaze odbrane pojedinačno i u vezi sa drugim dokazima. Osim navedenog, braniteljice su u žalbi ukazale da su tokom glavnog pretresa i u završnim riječima iznijele brojnu pravnu i činjeničnu argumentaciju, na koju se prvostepeni sud u pobijanoj presudu osvrnuo samo šturo i paušalno, pa pozivajući se praksu ovoga suda (presude broj 03 0 K 009714 15 Kž i 06 0 K 007358 15 Kž) braniteljice ističu da je iz svega navedenog jasno da je prvostepeni sud postupajući suprotno odredbama čl. 15. i 296. stav 2. ZKP FBiH povrijedio pravo

optuženog na odbranu i time počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, te istovremeno da je, usljed pogrešne primjene odredbi člana 15. i 296. stav 2. ZKP FBiH, što je bilo ili moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude počinio i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa čl. 15. i 296. stav 2. ZKP FBiH.

Navedeni žalbeni prigovori nisu osnovani.

Ovaj sud prije svega nalazi da se neosnovano u žalbi braniteljica optuženog tvrdi da je prvostepeni sud, za razliku od dokaza optužbe koje je cijenio pojedinačno i u međusobnoj vezi, dokaze odbrane propustio da cijeni na isti način i da cijeni ne samo dokaze koje optuženom idu na štetu, nego i one koji mu idu u korist. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, nakon iznošenja kraćeg sadržaja iskaza saslušanih svjedoka, dao ocjenu ne samo izvedenih dokaza optužbe, nego i ocjenu dokaza odbrane pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi. Tako u odnosu na iskaz svjedoka B.H., inače člana Ratnog predsjedništva O., koji je naveo da je Ratno predsjedništvo O. dalo u zadatak Opštinskom štabum TO, a ne SJB O., da rasvijetli slučaj ubistva dvojice pripadnika TO-a za koji se navodno vezivao oštećeni M.Ž., prvostepeni sud ne nalazi isti relevantnim za postojanje dužnosti optuženog da ispita okolnosti nestanka oštećenog, obrazlažući da je obavezu optuženog da ispita okolnosti nestanka oštećenog utvrdio na osnovu dokaza optužbe kojima je poklonio vjeru. Isto tako, vezano za iskaz svjedoka H.K., prvostepeni sud je cijenio njegove tvrdnje da je optuženi u kritično vrijeme išao u CSB T. i predavao određenu dokumentaciju i doveo ga u vezu sa nepostojanjem izvještaja u vezi nestanka oštećenog M.Ž., pa je aktivnosti SJB O. na rasvjetljavanju nekih drugih slučajeva ocjenio nebitnim za konkretni slučaj. Prvostepeni sud je, suprotno žalbenim tvrdnjama, cijenio i iskaze svjedoka optužbe N.Ž. i Z.D., za koje žalba ukazuje da su iznijeli tvrdnje u korist optuženog. Tako iz obrazloženja pobijane presude (str. 4., 7. i 11.) proizilazi da je cijenio iskaze ovih svjedoka, posebno u vezi sa protivrječnim iskazom svjedoka R.H., te dao razloge zašto prihvata njegov iskaz. Najzad, iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud, suprotno žalbenim tvrdnjama, cijenio i materijalne dokaza odbrane, pa je tako na strani 15. dao i ocjenu istih vezanu za utvrđivanje odlučnih činjenica. Što se tiče žalbenih navode da je odbrana tokom glavnog pretresa i u završnoj riječi iznijela brojnu pravnu i činjeničnu argumentaciju, na koju se prvostepeni sud u pobijanoj presudi samo šturo osvrnuo, ovaj sud nalazi da se radi o paušalnim navodima jer se u žalbi ne konkretizuje o kojoj se argumentaciji radi, pa se takav prigovor nije ni mogao ispitati. Prema tome, imajući u vidu gore izneseno, ovaj sud zaključuje da prvostepeni sud nije, na način kako je to žalba ukazivala, povrijedio dužnost da jednako tretira stranke i branitelje u postupku i da sa jednakom pažnjom ispituje i utvrđuje kako činjenice koje idu na teret optuženom, tako i one koje mu idu korist, u smislu odredbe člana 15. ZKP FBiH, odnosno da nije propustio da savjesno cijeni i dokaze odbrane, pojedinačno i u međusobnoj vezi, kako to predviđa odredba člana 262. stav 2. ZKP FBiH, pa slijedom toga nisu počinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje je ukazivala žalba braniteljica optuženog. Stavovi iz presuda ovog suda na koje se pozvala žalba, nisu primjenjivi na konkretan slučaj, s obzirom da se isti odnose na potpuni izostanak ocjene dokaza odbrane i s tim u vezi utvrđenje povrede prava na odbranu, što u ovom predmetu nije slučaj.

Osporavajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredba krivičnog postupka „iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH i stava 2. istoga člana u vezi sa članom 3. stav 2. ZKP FBiH“, braniteljice optuženog u žalbi navode da je prvostepeni sud pri ocjeni dokaza propustio da primjeni načelo „in dubio pro reo“ koje propisuje odredba člana 3. stav 2. ZKP FBiH, iz razloga što, po mišljenju braniteljica, niti jedan dokaz nije potvrdio činjenično stanje iz optužnice. S tim u vezi se u žalbi ukazuje da izvedeni dokazi ne potvrđuju ko je rekao pripadniku SJB O. M.G. da obavjesti oštećenog da dođe u policijsku stanicu, niti da su oštećenog M.Ž. iz prostorija SJB O. odvele optuženom podređene osobe, zatim da je sud pogrešno cijenio iskaz svjedokinje N.Ž. koja je, između ostalog, izjavila da je čula priču da je njenog supruga odvezao kombijem pripadnik Vojne policije I.B. zvani K., kao i da je u T. čula da su M.Ž. pripadnici vojske odveli u T. gdje im je navodno pobjegao. Takođe se žalbom ukazuje da je prvostepeni sud pogrešno zaključio da motivi za izvršenje ovog krivičnog djela nisu bitni za odlučivanje u ovoj stvari, kao i da je pogrešno zaključio da iz provedenih dokaza proizlazi da je oštećeni imao status civila. Međutim, iz sadržaja ovih žalbenih navoda proizlazi da se istima osporava činjenična osnova pobijane presude, zbog čega se takvi prigovori mogu ispitivati samo u okviru žalbenog osnova pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa ih ovaj sud, u dijelu koji se vezuje za bitne povrede odredaba krivičnog postupka, nije ispitivao.

Braniteljice u žalbi navode da je optuženi izrekom pobijane presude oglašen krivim da je predmetno krivično djelo počinio kršenjem pravila međunarodnog humanitarnog prava, i to odredbe člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, a da mu prvostepeni sud u obrazloženju dodatno stavlja na teret kršenje odredaba čl. 1., 4. i 5. Dopunskog protokola II uz Ženevsku konvenciju od 12.08.1949. godine, zatim čl. 13., 27. i 147. iste konvencije. Žalbom se takođe ukazuje da se u obrazloženju prvostepene presude optuženom dodatno stavlja na teret i kršenje odredaba Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove broj 11-22. od 29.01.1990. godine, kao i Uredbe za zakonskom snagom o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima, i tvrdi da ni ovi propisi nisu bili sadržani u optužnici. S obzirom na blanketni karakter bića krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ i s obzirom na vezanost suda optužbom, braniteljice smatraju da se prvostepeni sud nije mogao upuštati u ocjenu da li optuženikove radnje predstavljaju kršenje i nekih drugih odredba, izvan onih navedenih u optužnici. Kako je prvostepeni sud učinio suprotno, braniteljice optuženog ističu da je time prekoračio optužbu i povrijedio pravo na odbranu optuženog, obzirom da je obrazloženjem presude optuženom stavljeno na teret nešto što nije bilo sadržano u činjeničnom opisu krivičnog djela iz optužnice, pa je tek sa dobivanjem presude optuženi saznao opseg svojih navodnih obaveza za koje je oglašen krivim, na koji način su, po mišljenju braniteljica optuženog, počinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) i d) ZKP FBiH. Isti razlozi, prema žalbenim navodima braniteljica optuženog, dovode i do protivrječnosti izreke i razloga presude, usljed čega je pobijana presuda, po mišljenju braniteljica, zahvaćena i bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Navedeni žalbeni prigovori su djelimično osnovani.

Prije svega ovaj sud podsjeća da je optužba prekoračena ako se presuda ne odnosi na osobu koja je optužena ili na djelo koje je predmet potvrđene ili na glavnom pretresu izmjenjene optužnice (član 295. stav 1. ZKP FBiH). Iz citirane odredbe proizilazi da se optužba može prekoračiti dodavanjem pravno relevantnih činjenica i okolnosti koje nisu bili sadržane u potvrđenoj ili na glavnom pretresu izmjenjenoj optužnici u izreku presude, ali ne i navođenjem takvih činjenica i okolnosti u obrazloženju pobijane presude. Prema tome, navođenjem i obrazlaganjem blanketnih propisa koji nisu bili sadržani u potvrđenoj, niti na glavnom pretresu izmjenjenoj optužnici u obrazloženju pobijane presude, prvostepeni sud nije počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH.

Nasuprot tome, osnovano se u žalbi braniteljica optuženih ukazuje da je gore opisanim postupanjem prvostepeni sud povrijedio pravo optuženog na odbranu. Naime, krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. ZKP FBiH je po svom karakteru blanketno krivično djelo i isto se može počiniti samo postupanjem koje je suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava. S obzirom da je optuženom u konkretnom slučaju stavljeno na teret da je predmetno krivično djelo učinio nečinjenjem, u smislu odredbe člana 30. stav 2. KZ SFRJ, optužnica mora sadržavati i činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi obaveza učinioca na činjenje (tzv. „garantna dužnost“). U tom smislu je kantonalni tužitelj u optužnici, koju je izmijenio na glavnom pretresu, stavio optuženom na teret da je postupao suprotno odredbi člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, te naveo da obaveza optuženog na činjenje proizilazi iz „zakonske obaveze i ovlaštenja optuženog da pokrene postupak otkrivanja, pronalaženja i nadležnim tužilaštvima prijavljivanje odgovornih osoba za prisilni nestanak M.Ž.“ Pravilo o vezanosti presude za optužbu iz člana 295. stav 1. ZKP FBiH ima za cilj da omogući optuženoj osobi da tokom čitavog postupka zna koje činjenice i okolnosti joj se stavljaju na teret, odnosno da bude upoznata sa predmetom optuženja i predmetom raspravljanja na glavnom pretresu, kako bi se mogla izjasniti o svim činjenicama i dokazima koji je terete i iznijeti činjenice i dokaze koji joj idu u korist (član 6. stav 2. ZKP FBiH), na koji način optužena osoba ostvaruje svoje pravo na odbranu. U konkretnom slučaju kada je prvostepeni sud u obrazloženju prvostepene presude, kojom je optuženog oglosio krivim, naveo da je postupanje optuženog bilo suprotno i blanketnim propisima koji nisu bili sadržani u optužnici izmjenjenoj na glavnom pretresu (odredbama čl. 1., 4. i 5. Dopunskog protokola II uz Ženevsku konvenciju od 12.08.1949. godine, te odredbe čl. 13., 27. i 147. iste konvencije), kao i propisima koji prema stavu prvostepenog suda uspostavljaju dužnost optuženog na pokretanje „postupka otkrivanja, pronalaženja i nadležnim tužilaštvima prijavljivanja odgovornih osoba ...“ (čl. 60. stav 6. i 62. stav 5. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove broj od godine, kao i odredbama čl. 12. i 14. Uredbe za zakonskom snagom o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima), koji takođe nisu bili navedeni u optužnici, optuženi se tek sa dobivanjem pobijane presude po prvi put suočio sa novim činjenicama i okolnostima koje mu idu na teret, a što nije rezultat postupanja tužitelja, nego suda, koji u obrazloženju iznosi ocjenu da su radnje optuženog suprotne propisima koji nisu bili sadržani u optužnici. Stoga

se opravdano u žalbi braniteljica optuženog navodi da se optuženi nije ni mogao braniti od takvih navoda, te da tek u žalbi, po prvi put dolazi u priliku da se izjasni u vezi toga, na koji način je i po ocjeni ovog suda povrijeđeno pravo optuženog na odbranu i na taj način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Istovremeno ovaj sud nalazi da je pozivanjem na kršenje gore pomenutih blanketnih propisa u obrazloženju, kao i propisa koji prema stavu prvostepenog suda uspostavljaju obavezu optuženog na činjenje u smislu člana 30. stav 2. KZ SFRJ, a da isti pri tome nisu sadržani u izreci pobijane presude, počinjena i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, jer je izreka protivrječna razlozima presude, na što je osnovano ukazano u žalbi braniteljica optuženog.

Osnovano se žalbom braniteljica optuženog ukazuje da je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH počinjena i usljed toga što je izreka protivrječna razlozima koje prvostepeni sud daje u obrazloženju pobijane presude u djelu u kojem je utvrđeno da je oštećeni M.Ž., od strane neutvrđenih policajaca podređenih optuženom, kritične prilike odveden na nepoznatu lokaciju, od kada mu se gubi svaki trag. Naime, izrekom pobijane presude je optuženi oglašen krivim da je između ostalog: „nakon saznanja o nečovječnom postupanju prema civilnom licu M.Ž., koji je ... u večernjim satima od strane njemu podređenih policajaca Stanice javne bezbjednosti O., odveden na nepoznatu lokaciju, od kada mu se gubi svaki trag“, dok se u obrazloženju ne utvrđuje da je oštećeni M.Ž. odveden od strane nepoznatih, optuženom podređenih policajaca SJB O., nego se na strani 15. obrazloženje navodi da je: „kroz postupak nesumnjivo utvrđeo da je oštećeni bio pritvoren“, zatim na strani 11. obrazloženja da je: „nestao iz prostorija policijske stanice O. u vrijeme ratnog sukoba, a u koje je bio pozvan od strane aktivnog policajca“, te da su: „zadnju efektivnu kontrolu nad oštećenim imali pripadnici SJB O.“, dok se na strani 15. predzadnji pasus navodi: „Dakle, kroz postupak je samo nesumnjivo utvrđeno da je oštećeni bio pritvoren“. Ovakvo obrazloženje je i po ocjeni ovog suda protivrječno izreci presude u kojoj se izričito navodi da je oštećeni odveden od strane nepoznatih, optuženom podređenih policajaca SJB O., od kada mu se gubi svaki trag, dok se u obrazloženju samo utvrđuje da je oštećeni bio pritvoren i da je nestao, a pri tome su posljednju efektivnu kontrolu nad njim imali pripadnici SJB O., na što je opravdano ukazala žalba braniteljica optuženog. Stoga je i navedenim postupanjem učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Braniteljice optuženog osporavaju prvostepenu presudu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, koja se ogleda u propustu prvostepenog suda da u obrazloženju navede razloge o odlučnim činjenicama. Tako se u žalbi ukazuje da, iako je odbrana optuženog isticala prigovore tokom postupka, prvostepeni sud je propustio da obrazloži zašto smatra da se prisilni nestanak u konkretnom slučaju može podvesti pod opis radnji izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi člana 30. stav 2. KZ SFRJ, odnosno pod nečovječno postupanje, kao i da obrazloži u konkretnom slučaju opisano počinjenje prisilnog nestanka nečinjenjem. Osim toga, žalbom se ukazuje se da je prvostepeni sud

takođe propustio obrazložiti postojanje uzročno-posljedične veze između radnje nečinjenja optuženog i posljedice, kao i postojanje veze (nexusa) između oružanog sukoba i počinjenja konkretnog krivičnog djela.

Navedeni žalbeni prigovori su djelimično osnovani.

Odredba člana 305. stav 7. ZKP FBiH propisuje da će sud u obrazloženju presude određeno i potpuno iznijeti, između ostalog, kojim se razlozima rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba Krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo. Osporenom presudom je prvostepeni sud oglasio krivim optuženog da je radnjama opisanim u izreci presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. KZ SFRJ, pri čemu je prisilni nestanak oštećenog podveo pod radnju nečovječnog postupanja, kao jednu od alternativno propisanih radnji izvršenja predmetnog krivičnog djela. Međutim, jedino obrazloženje koje prvostepeni sud daje u tom pravcu jeste na strani 14. obrazloženja, gdje navodi: „Nema sumnje da je M.Ž. nestao pod prisilom, a takav nestanak potpada pod nečovječno postupanje“. Ovakvo obrazloženje je po ocjeni ovog suda paušalno, ne sadrži stvarne razloge o okolnostima koje su bile odlučne za primjenu navedene zakonske odredbe, na što je opravdano ukazano u žalbi braniteljica optuženog, pa je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Kada je u pitanju utvrđivanje uzročno-posljedične veze između radnje optuženog i posljedice predmetnog krivičnog djela, iz obrazloženja je vidljivo da je prvostepeni sud na strani 15., odgovarajući na prigovor odbrane iznesen tokom postupka, naveo: „Neosnovano odbrana ističe da kod nepravih kaznenih djela ne činjenjem veza između ne činjenja i posljedice pretpostavka je odgovornosti za tu posledicu, te da u ovom slučaju nema uzročnosti i da ne postoji visok stepen vjerovatnoće da do krivične radnje ne bi došlo da nije bilo propuštanja činjenja. Naime, optužba i ne stavlja na teret optuženom da je odgovoran za nestanak lica, nego da je za vrijeme ratnog sukoba postupio protivno Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata, jer nakon saznanja da se nečovječno postupilo prema civilnom licu koje je prisilno nestalo nije prema svojim zakonskim obavezama poduzeo ništa radi pokretanja postupka otkrivanja, pronalaženja i prijavljivanja odgovornih osoba za prisilni nestanak. Dakle, ovdje je posljedica sam nestanak i optuženom se i ne stavlja na teret što je lice prisilno nestalo, niti da li bi lice nestalo da je optuženi poduzeo one radnje na koje je prema zakonu bio obavezan, nego mu se stavlja na teret zato što je propustio da poduzme radnje na otkrivanju i pronalaženju odgovornih.“ Iz navedenog obrazloženja proizilazi da je prvostepeni sud dao kontradiktorne razloge kod utvrđivanja posljedice konkretnog krivičnog djela, pa je usljed toga takvo obrazloženje protivrječno izreci pobijane presude, te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Osnovano se žalbom braniteljica optuženog ukazuje da su u pobijanoj presudi izostali i razlozi o postojanju veze („nexusa“) između oružanog sukoba i djela za koje je optuženi oglašen krivim u pobijanoj presudi. Naime, krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog

stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 30. stav 2. KZ SFRJ čini: „Ko kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad ... ili izvrši neko od navedenih djela ...“. Iz citirane odredbe proizilazi da konkretno krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim mora biti počinjeno za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije i da djelo učinitelja mora biti u vezi sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom, s tim da se ne traži "uzročno-posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri uticalo na sposobnost počinioca da počinji zločin, njegovu odluku da ga počinji, način počinjenja zločina ili cilj sa kojim je počinjen“ (presuda Pretresnog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju u predmetu D. K. i dr., paragraf 568). Međutim, prvostepeni sud na strani 15. obrazloženja samo konstatuje da se predmetni događaj odigrao u vrijeme oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, pri čemu uopće ne navodi razloge zašto smatra da je djelo za koje optuženi oglašen krivim učinjeno u vezi sa pomenutim oružanim sukobom, usljed čega su izostali razlozi i o ovoj odlučnoj činjenici, pa je i time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Što se tiče obrazloženja u vezi izvršenja predmetnog krivičnog djela radnjom nečinjenja u smislu odredbe člana 30. stav 2. KZ SFRJ, ovaj sud nalazi da prvostepeni sud u obrazloženju na strani 14. naveo razloge zašto smatra da je predmetno krivično djelo učinjeno nečinjenjem. Tako se prvostepeni sud pozvao na odgovarajuće zakonske odredbe koje regulišu pitanje načina izvršenja krivičnog djela (član 30. stav 1. i 2. KZ SFRJ), iste doveo u vezu sa utvrđenjem da je optuženi propustio činjenje koje je bio dužan da izvrši, pri čemu se pozvao na zakonske obaveze i dužnosti optuženog kao načelnika SJB O. u relevantno vrijeme i s tim u vezi njegovu funkciju garanta nepovredivosti zaštićenog dobra, te izveo zaključak da je optuženi predmetno krivično djelo učinio na način opisan u izreci. Prema tome, ne može se prihvatiti tvrdnja braniteljica optuženog da su izostali razlozi u vezi načina izvršenja predmetnog krivičnog djela, zbog čega žalbeni prigovori izjavljeni u tom pravcu nisu prihvaćeni.

Braniteljice optuženog u žalbi navode da je prvostepena presuda zahvaćena bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH i iz razloga što prvostepeni sud u istoj nije cijenio sve dokaze odbrane i dokaze optužbe koje optuženom idu u korist, zatim što je izostalo obrazloženje pri ocjeni vjerodostojnosti iskaza svjedoka i njihovog kredibiliteta, da prvostepeni sud nije utvrdio ko su počinioci prisilnog nestanka oštećenog u konkretnom slučaju, kao i da je izostalo obrazloženje brojnih kontradiktornosti u iskazu svjedoka H.I., čiji kredibilitet je, po navodima žalbe, odbrana dovela u pitanje. Međutim, kod navedenih žalbenih prigovora nije precizirano u čemu se sastoje povrede na koje se istim ukazuje, zbog čega su ovi žalbeni prigovori paušalni i kao takve ih ovaj sud nije mogao ni ispitati.

Iz navedenih razloga ovaj sud je, djelimičnim uvažavanjem žalbe braniteljica optuženog, na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, donio rješenje kojim je prvostepenu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Pošto je prvostepena presuda ukinuta zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u prilici da ispituje osnovanost žalbenih navoda braniteljica optuženog I.K. kojima je prvostepena presuda osporena zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede Krivičnog zakona.

U ponovnom postupku će prvostepeni sud otkloniti učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje je ukazano ovim rješenjem, preuzeće ranije izvedene dokaze, a po potrebi, izvesti i nove, vodeći računa o zakonom propisanim obilježjima predmetnog krivičnog djela, pa će nakon brižljive i savjesne ocjene svih izvedenih dokaza, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

Zapisničar
Živana Roić,s.r.

Predsjednik vijeća
Slavko Marić,s.r.